

**ผลกระทบของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อสถานะหนี้สิน
ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร**
**The Effect of Financial Literacy on Thai Government Teachers
and Education Personnel towards Debt Problems in Bangkok**

วันที่รับบทความ : 22/11/62

วันที่แก้ไขบทความ : ครั้งที่ 1 26/12/62

ครั้งที่ 2 19/03/63

วันที่ตอบรับบทความ : 15/05/2563

รัศมีจันทร์ ขวัญเมือง*

Rassamijan Kwanmuang*

กลางใจ แสงวิจิตร**

Klangjai Sangwichitr**

พนิน อินทะระ***

Panern Intara***

พรทิพย์ จิระธำรง****

Pornthip Jirathumrong****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของระดับทักษะทางการเงินที่มีผลต่อปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ลงทะเบียนขอลดภาระหนี้กับสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ในกรุงเทพมหานคร

* บธ.ม. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2560)

* MBA Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University (2017)

** ป.ร.ด. (การเงิน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น อินเตอร์เนชันแนล (2557). ปัจจุบันอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** DBA (Finance) Alliant International University (2014). Currently a Lecturer in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

*** บธ.ม. (การเงิน) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2552). ปัจจุบันอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*** MBA (Finance) National Institute of Development Administration (2014). Currently a Lecturer in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

**** บธ.ม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2542). ปัจจุบันอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**** MBA Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University (1999). Currently a Lecturer in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

โดยแบ่งทักษะทางการเงินเป็น 3 ด้านคือ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีกลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ลงทะเบียนขอลดภาระหนี้สินกับสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สสส.) จำนวน 235 คน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าพฤติกรรมทางการเงิน เป็นสาเหตุของสถานะหนี้สินด้านจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน โดยมีผลกระทบในเชิงลบ แต่ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน ไม่เป็นสาเหตุของสถานะหนี้สินด้านจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน จากผลการศึกษาในครั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการอบรมให้ความรู้ทางการเงินและวางแผนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของครูอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : ทักษะทางการเงิน ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สถานะหนี้สิน

Abstract

This study seeks to examine the effect of the Financial Literacy on debts problems of Thai government teachers and education personnel. The Financial Literacy in this study consists of 3 components: Financial Knowledge, Financial Behavior and Financial Attitude. The researchers used questionnaire to collect data on a sample of 235 participants from Thai government teacher and education personnel who registered in debt- reducing program with Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel. The statistics for data analysis was Multiple Regression Analysis. The results revealed that the Financial Behavior had a negative effect on the current amount of debts, but the Financial Knowledge and Attitude had no effect on the current amount of debts. This research showed that organizations involved in providing personal financial planning knowledge should use the results to provide financial planning knowledge training guideline as well as set financial policy to solve the teachers' debt problems sustainably in the future.

Keywords : Financial Literacy, Thai Government Teachers and Educational Personnel, Debts

บทนำ

ประเทศไทยประสบกับปัญหาสภาวะการเมืองและเศรษฐกิจที่มีความผันผวนมาเป็นระยะเวลาหลายปี ตั้งแต่วิกฤตการณ์ในปี พ.ศ. 2540 ทำให้หนี้ครัวเรือนเข้ามาเป็นหนึ่งในปัญหาของสังคมไทย จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2012) พบว่าครัวเรือนทั้งประเทศประมาณ 21 ล้านครัวเรือน มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้สินประมาณ 10.4 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.1 ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งครัวเรือนของข้าราชการครูเป็นประเภทครัวเรือนที่มีมูลค่าหนี้สินสูงที่สุด โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ได้เปิดเผยว่ามีข้าราชการครูทั้งประเทศประมาณ 650,000 คน เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหนี้สินขึ้นวิฤตประมาณ 30,000 คน ซึ่งมีหนี้สินเฉลี่ยรายละ 2-3 ล้านบาท เกศกาญจน์ บุญเพ็ง (Boonpeng, 2017) ในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบของข้าราชการครูทั้งประเทศคิดเป็นมูลค่ากว่า 2 ล้านล้านบาท หรือกว่าครึ่งหนึ่งของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด (MGR Online, 2015) นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2554 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เปิดเผยว่า สมาชิกสหกรณ์ครูกว่าครึ่งหนึ่งก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวคิดเป็นมูลค่าหนี้คงเหลือรวม 4.08 แสนล้านบาท โดยพบว่ามีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสหกรณ์ครูกว่า 942.13 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 0.23 ของสินเชื่อทั้งหมด สิริธดา จิตอุดมวัฒนา (Jitudomwattana, 2016) จากปัญหานี้สินของข้าราชการครูทำให้รัฐบาลโดยสำนักงาน สกสค. ร่วมมือกับธนาคารออมสินออกมาให้ความช่วยเหลือข้าราชการครูที่มีหนี้ดังกล่าว โดยให้ข้าราชการครูสามารถเข้ามาลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโครงการขอลดภาระหนี้สินได้ผ่านทางการยื่นแบบแสดงความจำนงร่วมโครงการผ่านทาง สกสค. ของแต่ละจังหวัด สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (The Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel, 2016) ซึ่ง สกสค. ได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการครูที่มีหนี้สินจากแหล่งต่างๆ มากู้เงิน เพื่อเป็นการรวมหนี้เงินกู้ไว้ที่เดียวกัน ในปี พ.ศ. 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีการศึกษาภาพรวมของทักษะทางการเงินของคนไทยตามกรอบแนวคิดขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD: Organization for Economics Co-Operation and Development) โดยทำการทดสอบครอบคลุมทักษะทางการเงิน 3 ด้าน คือความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน จากผลสำรวจพบว่าคนไทยทั้งประเทศมีทักษะการเงินเฉลี่ย 12.87 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 58.5 ของคะแนนเต็ม

22 คะแนน และเมื่อเทียบคะแนนองค์ประกอบทั้งสามประเภทพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางการเงิน โดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่งของคะแนนเต็ม ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ซึ่งการมีระดับทักษะทางการเงินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หนี้สินครัวเรือนของประเทศปรับตัวสูงขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาผลกระทบของระดับทักษะทางการเงินที่มีผลต่อสถานะหนี้สินของข้าราชการครูในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งโดยระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการครูอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่สามารถอธิบายสถานะหนี้สินของข้าราชการครูในประเทศไทยได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในวางแผนนโยบายนาร่องในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดการแก้ไข ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูได้อย่างตรงจุด เพื่อการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลกระทบของระดับทักษะทางการเงินที่มีผลต่อปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ลงทะเบียนขอลดภาระหนี้กับสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สสส.) ในกรุงเทพมหานคร

บททวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสามารถสรุปนิยามและความหมายได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ทักษะทางการเงินคือความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ ทักษะคิดและพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดี สมเหตุสมผลช่วยให้บุคคลมีสุขภาพทางการเงินที่ดี โดยกรอบแนวคิดของทักษะทางการเงินโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้านคือความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม (KAP Theory)

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวคือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ของผู้รับสาร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่องคือเมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะทำให้เกิดทัศนคติและก่อให้เกิดการกระทำในที่สุด ลำเนียง ประถมวงษ์ (Pratomwong, 2010) ตัวแปรทั้ง 3 ข้างต้นมีแนวคิดดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้คือ สิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทั้งการฟังและการได้ยิน รวมถึงการปฏิบัติซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา โดยสามารถแบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) ความรู้ฝังลึก 2) ความรู้ชัดแจ้ง และลำดับขั้นของความรู้สามารถจำแนกได้เป็น 3 ชั้นคือ 1) ข้อมูลและข่าวสาร 2) ความรู้ 3) ปัญญาใจชนก ภาคอิต (Pakart, 2014) ซึ่งความรู้ทางการเงินคือ กระบวนการที่นำทักษะและความรู้ในเรื่องการเงินมาจัดการทรัพยากรทางการเงินของบุคคล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความพึงพอใจแก่บุคคลนั้นอย่างสูงสุด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมคือ การกระทำของมนุษย์ที่แสดงออกทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีผลมาจากความรู้ ทักษะที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่บุคคลนั้น ๆ แสดงออกมา โดยสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์สามารถอธิบายได้จาก 2 ทฤษฎีดังต่อไปนี้ 1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) โดย อับบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ปิยะมาส หน่ออนาค และอนุจักร ชำของ (Nonark & Chamchong, 2015) 2) ทฤษฎี ERG หรือ ERG Theory นั้นทริคณ์จิโรภาส (Jiropas, 2008) ที่ได้ปรับปรุงลำดับขั้นความต้องการจากทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ให้เหลือเพียง 3 ชั้น ได้แก่ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence: E) ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness: R) และความต้องการเจริญเติบโต (Growth: G) โดยทฤษฎี ERG ระบุว่า มนุษย์จะมีความต้องการตั้งแต่ระดับต่ำไปยั้งระดับสูง และจะพยายามตอบสนองต่อความต้องการแต่ละระดับของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมทางการเงินคือการตัดสินใจของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน ทั้งในด้านการดูแลทางการเงินของตนเอง จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และตัดสินใจในการซื้อหรือทำธุรกรรมทางการเงินอย่างสมเหตุสมผล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติคือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งของหรือบุคคลอื่น ซึ่งทัศนคติจะชักนำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ถ้าบุคคลมีทัศนคติเชิงบวกบุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงบวก และหากมีทัศนคติเชิงลบจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงลบเช่นเดียวกันและทัศนคติทางการเงินคือ แนวโน้มสิ่งที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับประเด็นทางการเงินของตนเอง ซึ่งการมีทัศนคติทางการเงินที่ดีจะทำให้บุคคลนั้นตัดสินใจประเด็นทางการเงินได้อย่างเหมาะสม

3. แนวคิดเกี่ยวกับหนี้สิน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2012) ได้ให้ความหมายของหนี้สินไว้ว่าคือ “ภาระผูกพันตามกฎหมายของกิจการที่มีต่อบุคคลอื่นอาจเกิดจากการประกอบธุรกิจทางการเงิน การกู้ยืมเงินหรือการใช้บริการเป็นเงินเชื่อตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และกิจการนั้น ๆ จะต้องชำระหนี้คืนให้หมดไปในอนาคตด้วยเงินสดสินทรัพย์อื่นหรือการให้บริการภายในเวลาที่ตกลงกัน”

4. แนวคิดเกี่ยวกับหนี้ครัวเรือน

หนี้ครัวเรือนคือ ภาระทางการเงินของภาคครัวเรือนอันเกิดจากบุคคลในครอบครัวทำการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ ไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยหรือเพื่อประกอบธุรกิจโดยไม่รวมหนี้นอกระบบ ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ได้ระบุสาเหตุการเกิดหนี้ครัวเรือนไว้หลายประการดังนี้ 1) การดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย ไม่เก็บออมหรือไม่ชำระหนี้ของบุคคล และไม่มีการทำงานชีวิตรายรับรายจ่ายในครัวเรือน 2) การขาดความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ไม่มีการวางแผนการเงิน ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและสัญญาเงินกู้ต่าง ๆ เป็นต้น 3) การเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เจ็บป่วย เป็นต้น 4) การหวังรวยทางลัด เล่นหวย การพนัน การเสี่ยงโชคประเภทต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีกลุ่มประชากรคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้ลงทะเบียนขอลดภาระหนี้กับสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ทั้งประเทศโดยทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนคือ 247,022 คน ผู้วิจัยจึงได้ทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ เกรซี และมอร์แกน มารยาท โยทองทศ และปราณี สวัสดิสรพร (Yotongyod & Sawaddisup, 2014) กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% ผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ที่มาชำระหนี้สินที่หน่วยกิจการ ช.พ.ค. - ช.พ.ศ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 600 ชุด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยวิเคราะห์

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบครบทุกข้อซึ่งมีเพียงจำนวน 235 ชุด ซึ่งมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 61.2 เท่านั้น

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยปรับปรุงข้อคำถามจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014); กรวิรุ นันท์ชัยพุกภัย (Kiriwan, 2015); วิไล เอื้อปิยจักร (Auepiyachut, 2014); มนไท จันทรทอง (Janthong, 2013) และนันทรรัตน์ จิโรภาส (Jiropas, 2008) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้คือ ข้อมูลทั่วไป ระดับทักษะทางการเงิน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน และส่วนสุดท้ายคือสถานะหนี้สิน โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดสอบกับกลุ่มนำร่องที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.882

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและกำหนดรหัสในการบันทึกข้อมูล และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

2.1 ข้อมูลทั่วไปและสถานะหนี้สินนำเสนอข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแสดงผลข้อมูล

2.2 ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแปลค่าเฉลี่ยใช้วิธีคำนวณหาอันตรายภาคชั้น ขวุดี มีพรปัญญาทวีโชค (Miphornpanyataweechok, 2010)

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนที่มีค่ามากที่สุด}-\text{คะแนนที่มีค่าน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยสามารถคำนวณความกว้างอันตรภาคชั้นแยกตามระดับทักษะทางการเงินในแต่ละประเภทดังนี้

1. ความรู้ทางการเงิน คะแนนสูงสุด 1 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน

$$\begin{aligned}\text{คำนวณอันตรภาคชั้น} &= \frac{1 - 0}{3} \\ &= 0.33\end{aligned}$$

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย มีการกำหนดช่วงคะแนนระดับความรู้ทางการเงินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.33 คะแนน หมายถึง มีระดับความรู้ทางการเงินระดับน้อย

0.34-0.67 คะแนน หมายถึง มีระดับความรู้ทางการเงินระดับปานกลาง

0.68-1.00 คะแนน หมายถึง มีระดับความรู้ทางการเงินระดับสูง

2. พฤติกรรมทางการเงิน คะแนนสูงสุด 5 คะแนน คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน

$$\begin{aligned}\text{คำนวณอันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{3} \\ &= 1.33\end{aligned}$$

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย มีการกำหนดช่วงคะแนนระดับพฤติกรรมทางการเงินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง มีระดับพฤติกรรมทางการเงินระดับต่ำ

2.34-3.67 คะแนน หมายถึง มีระดับพฤติกรรมทางการเงินระดับปานกลาง

3.68-5.00 คะแนน หมายถึง มีระดับพฤติกรรมทางการเงินระดับสูง

3. ทักษะคิดทางการเงิน คะแนนสูงสุด 5 คะแนน คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน

$$\begin{aligned}\text{คำนวณอันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{3} \\ &= 1.33\end{aligned}$$

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย มีการกำหนดช่วงคะแนนระดับทักษะคิดทางการเงินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง มีระดับทักษะคิดทางการเงินระดับต่ำ

2.34-3.67 คะแนน หมายถึง มีระดับทักษะคิดทางการเงินระดับปานกลาง

3.68-5.00 คะแนน หมายถึง มีระดับทักษะคิดทางการเงินระดับสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับทักษะทางการเงินกับสถานะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปและสถานะหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นหนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.9 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.9 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 72.8 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 83.8 มีจำนวนผู้อยู่ในอุปการะ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.3 ไม่มีอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 83.8 มีรายได้เฉลี่ย 10,001-15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และมีรายจ่ายเฉลี่ย 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 55.7

ข้อมูลด้านสถานะหนี้สินของกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นหนี้พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนหนี้สินในปัจจุบันต่ำกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.8 จำนวนผ่อนชำระหนี้สินต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.2 ประเภทของหนี้สินมากที่สุดคือการอุปโภคบริโภค (สินค้าเงินผ่อน) คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมาคือที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 29.7 และยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 28.3 เหตุจูงใจการก่อหนี้สินมากที่สุดคือรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมาคือความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 33.3 และต้องการสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง คิดเป็นร้อยละ 12.8 แหล่งของหนี้สินมากที่สุดคือสหกรณ์ออมทรัพย์ครู คิดเป็นร้อยละ 39.9 รองลงมาคือธนาคารของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 24.8 และธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 14.8 สภาพรายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 85.1 และระยะเวลาที่มีหนี้สินต่อเนื่อง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.0

2. ระดับทักษะทางการเงิน ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้านคือระดับความรู้ทางการเงิน ระดับพฤติกรรมทางการเงิน และระดับทัศนคติทางการเงินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นหนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความรู้ทางการเงินกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ทางการเงินเรื่องการหาร ในข้อที่ 1 มากที่สุด มีจำนวนผู้ตอบถูกร้อยละ 97.4 รองลงมาคือความรู้ทางการเงินเรื่อง การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยในข้อที่ 3 มีจำนวนผู้ตอบถูกร้อยละ 88.1 และความรู้ทางการเงินเรื่องภาวะเงินเฟ้อ ในข้อที่ 8 มีจำนวนผู้ตอบถูกร้อยละ 80.4 โดยส่วนใหญ่มีระดับความรู้ทางการเงินในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมาคือ มีระดับความรู้

ทางการเงินในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีระดับความรู้ทางการเงินในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.7

2.2 พฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางการเงิน เรื่องการไถ่ตรงก่อนซื้อในข้อที่ 1 สูงที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมาคือระดับ พฤติกรรมทางการเงินเรื่องการไถ่ตรงก่อนซื้อในข้อที่ 2 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.24 และ ระดับพฤติกรรมทางการเงินเรื่องการไถ่ตรงก่อนซื้อในข้อที่ 3 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.12 ระดับพฤติกรรมทางการเงินรวมของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.91 คะแนนจากคะแนน เต็ม 5 คะแนน ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางการเงินในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 92.3 รองลงมาคือ มีระดับพฤติกรรมทางการเงินในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 7.7 โดยจาก กลุ่มตัวอย่างไม่มีผู้ที่ได้คะแนนพฤติกรรมการเงินในระดับต่ำ

2.3 ทักษะทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติทางการเงิน เรื่องการเป็นหนี้และการชำระหนี้ในข้อที่ 6 สูงที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.33 รองลงมาคือ ระดับทัศนคติทางการเงินเรื่องการออมในข้อที่ 7 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.23 และอันดับที่ 3 คือระดับทัศนคติทางการเงินเรื่องการใช้เงินโดยไม่คำนึงถึงอนาคตในข้อที่ 2 คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 3.14 ระดับทัศนคติทางการเงินรวมของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติทางการเงินในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือมีระดับทัศนคติทางการเงินในระดับสูง คิดเป็น ร้อยละ 4.3 โดยจากกลุ่มตัวอย่างไม่มีผู้ที่ได้คะแนนทัศนคติการเงินในระดับต่ำ

2.4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาผลกระทบระหว่างระดับทักษะ ทางการเงินต่อสถานะหนี้สิน

ตารางที่ 1 ผลกระทบระหว่างระดับทักษะทางการเงินต่อสถานะหนี้สิน

ตัวแปร	B	S.E.	Beta	Sig.
1.ระดับความรู้ทางการเงิน	-0.006	0.051	0.008	0.907
2. ระดับพฤติกรรมทางการเงิน	-1.072	0.358	-0.194	0.003*
3. ระดับทัศนคติทางการเงิน	0.130	0.239	0.035	0.586
$R^2 = 0.0245$ SEE= 1.229 F=3.030 Sig.= 0.030*				

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาวิเคราะห์หาค่าถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาผลกระทบของระดับทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้านต่อสถานะหนี้สิน ในหัวข้อจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ Enter Method กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 พบว่ามีเพียงทักษะทางการเงินด้านระดับพฤติกรรมทางการเงินเพียงด้านเดียวที่มีอิทธิพลต่อสถานะหนี้สินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมมีอิทธิพลในเชิงลบต่อสถานะหนี้สิน เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B) เป็นลบ มีค่าเท่ากับ -1.07 ในขณะที่ ระดับความรู้ทางการเงิน และระดับทัศนคติทางการเงิน ไม่มีผลต่อสถานะหนี้สิน

สรุปและการอภิปรายผล

1. สถานะหนี้สินกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี มีสภาพารับรายจ่ายในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและระยะเวลาที่มีหนี้สินต่อเนื่อง 5-10 ปี เมื่อพิจารณาเหตุจูงใจการก่อหนี้สินพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในงานวิจัยนี้มีเหตุจูงใจการก่อหนี้สินในหัวข้อรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายมากที่สุด ชัดแจ้งกับผลการศึกษาของ มนไท จันทรทอง (Janthong, 2013) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุจูงใจการก่อหนี้สินในหัวข้อความต้องการมีให้ทัดเทียมกับผู้อื่นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานะแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพสังคม บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลทำให้กลุ่มบุคคลมีเหตุจูงใจการก่อหนี้สินแตกต่างกัน เนื่องจาก ณรงค์ บัวบาน (Buaban, 2013) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มี 2 ประการคือ ลักษณะนิสัยของมนุษย์ และกระบวนการอื่นๆ ทางสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับลักษณะนิสัยของมนุษย์โดย สถานการณ์ ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมขณะที่บุคคลกำลังจะแสดงพฤติกรรม จะมีผลทำให้เกิดการแสดงผลพฤติกรรมนั้นออกมา

2. ความรู้ทางการเงิน ระดับความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้อยู่ในระดับปานกลาง ชัดแจ้งกับการศึกษาของ วิไล เอื้อปิยฉัตร (Auepiyachut, 2014) เรื่องความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม ที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลของบุคลากรและพนักงานสัญญาจ้างเหมาแรงงานในมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ทำงานในอาคารต่าง ๆ โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงที่กลุ่มพนักงานทำความสะอาด (แม่บ้าน) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ทางการเงินในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับทักษะทางการเงินด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ระดับการศึกษาเป็นสาเหตุที่ทำให้ระดับความรู้ทางการเงินแตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่ำกว่า

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยของ วิไล เอื้อปิยฉัตร (Auepiyachut, 2014) ซึ่งมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับประถมศึกษา จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้โดยภาพรวมมีความสามารถในการเข้าใจองค์ความรู้ทางการเงิน สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ทางการเงินได้มากกว่า ทำให้มีคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้ทางการเงินสูงกว่า

เมื่อทำการพิจารณาระดับความรู้ทางการเงินรายหัวข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ทางการเงินในเรื่องการหาร การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยในระดับสูง สอดคล้องกับคะแนนหัวข้อความรู้ทางการเงินที่ได้คะแนนระดับสูงจากทำการศึกษาเรื่องรายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี พ.ศ. 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหัวข้อความรู้ทางการเงินที่มีคะแนนในระดับสูงคือการหาร การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ย เป็นความรู้การคำนวณขั้นพื้นฐานที่บุคคลส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับใกล้เคียงกัน ทำให้ผลการวัดระดับความรู้ทางการเงินที่ได้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้หัวข้อความรู้ทางการเงินที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุดคือการคำนวณดอกเบี้ยทบต้น นโยบายคุ้มครองเงินฝาก และการคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อกึ่งหัวข้อดังกล่าวเป็นหัวข้อที่มีเกี่ยวข้องกับสถาบันทางการเงินเป็นส่วนใหญ่โดยประชาชนมักจะได้รับการนำเสนอข้อมูลจากสถาบันทางการเงินในแบบสำเร็จรูป หากบุคคลไม่ได้มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้วยตนเองหรือหมั่นหาความรู้ทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ อาจทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินในด้านนี้อย่างเพียงพอ

ในขณะที่เดียวกันผลการศึกษานางานวิจัยนี้ยังพบว่าระดับความรู้ทางการเงินไม่เป็นสาเหตุของจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน ซึ่งขัดแย้งกับสาเหตุการเกิดหนี้ครัวเรือนที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ที่ได้ระบุไว้ว่าความรู้ความเข้าใจทางการเงินเป็นหนึ่งในสาเหตุของการเกิดหนี้ครัวเรือนทั้งนี้การขาดความรู้ทางการเงินอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดหนี้ครัวเรือนในภาพรวมของประเทศไทยแต่เนื่องจากครัวเรือนในประเทศไทย ประกอบด้วยครัวเรือนที่มีความหลากหลายทั้งด้านอาชีพ รายได้ รูปแบบการดำเนินชีวิต บัญชีส่วนบุคคลและอื่นๆ ที่ทำให้ครัวเรือนมีระดับความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกัน แต่ความรู้ทางการเงินเพียงอย่างเดียวก็ไม่สามารถอธิบายหรือเป็นสาเหตุให้เกิดสถานะหนี้สินในครัวเรือนทุกประเภทได้ แต่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้และรูปแบบการดำเนินชีวิต ก็อาจจะเป็นสาเหตุของการก่อให้เกิดภาวะหนี้สินได้ด้วย

3. พฤติกรรมทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมทางการเงินระดับสูงสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องรายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี พ.ศ. 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2014) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

อายุอาจมีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมทางการเงิน เนื่องจากในงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับอายุตั้งแต่ 31-40 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีความรู้และประสบการณ์ทั้งจากการศึกษาและการทำงาน รวมทั้งได้มีการลองผิดลองถูกในการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมทางการเงินประเภทใดเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้คะแนนระดับพฤติกรรมทางการเงินเฉลี่ยที่ได้อยู่ในระดับสูง โดยหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมทางการเงินสูงสุดเป็น 3 ลำดับแรกคือ หัวข้อการไตร่ตรองก่อนซื้อ แต่กลับได้คะแนนพฤติกรรมทางการเงินในหัวข้อการตัดสินใจทางการเงิน การไม่กู้ยืมเงินไม่พอใช้ และการออมในระดับต่ำ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความเข้าใจที่ถูกต้องว่าพฤติกรรมทางการเงินที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร แต่เมื่อมีเหตุจูงใจในการก่อหนี้สินเช่น ความจำเป็น จึงอาจทำให้ตัดสินใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสมต่อไป โดยเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้คะแนนหัวข้อการตัดสินใจทางการเงิน ในข้อคำถามที่ว่า ท่านจะตัดสินใจซื้อสินค้าตามเงื่อนไขของการจ่ายเงินมากกว่าความจำเป็น (หัวข้อการตัดสินใจทางการเงิน) น้อยที่สุด ทำให้เห็นว่าบุคคลอาจเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับพฤติกรรมทางการเงินเป็นสาเหตุของสถานะหนี้สินด้านจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวิร นันท์ชัยพฤกษ์ (Nunchaipruek, 2016) และการศึกษาเรื่องหนี้ครัวเรือนกับเศรษฐกิจภาคใต้ ขนิษฐา วนะสุข,จุฬารัตน์ โหมะโก และภาวนิสร์ ชั่ววลี (Wanasuk, Kosako & Shurwanlee, 2014) ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากพฤติกรรมเป็นการกระทำที่บุคคลเลือกที่จะแสดงออกมาโดยมีองค์ความรู้และทัศนคติเป็นตัวผลักดันให้เกิดการแสดงออกพฤติกรรมนั้น ๆ อยู่เบื้องหลัง จึงทำให้ระดับพฤติกรรมทางการเงินเป็นระดับทักษะทางการเงินเพียงด้านเดียวที่ส่งผลต่อจำนวนหนี้สินในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างนี้

4. ทัศนคติทางการเงินระดับทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง พบว่าระดับทัศนคติทางการเงินสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ด้านการเป็นหนี้ และการชำระหนี้ การออม และการใช้เงินโดยไม่คำนึงถึงอนาคต และยังพบว่าระดับทัศนคติทางการเงินไม่เป็นสาเหตุของสถานะหนี้สินด้านจำนวนหนี้สินในปัจจุบัน ขัดแย้งกับงานวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการเป็นหนี้ของข้าราชการครูเบญจมาศ กิ่งดีและพาณิชชนัด ศิริพานิช (Kingdee & Sinipanit, 2009) ที่ได้ระบุว่ากลุ่มข้าราชการครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นหนี้จะมีจำนวนผู้ที่เป้นหนี้มากกว่า มีจำนวนครั้งในการกู้สูงกว่าและมีอายุที่เริ่มกู้หนี้

ครั้งแรกน้อยกว่าจะเห็นได้ว่าการมีหนี้สินหรือการก่อหนี้ของบุคคลนั้น เกิดจากหลายสาเหตุ ประกอบกันไม่ใช่เพียงการมีความเห็นหรือทัศนคติที่เหมาะสมเท่านั้น และแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเงิน รูปแบบต่าง ๆ แต่เมื่อเกิดความจำเป็นหรือเหตุปัจจัยอื่น ๆ มากกระทบส่งผลร่วมด้วย ก็อาจจะทำให้บุคคลนั้น ๆ ตัดสินใจก่อหนี้สินหรืออยู่ในภาวะหนี้สินได้

จากงานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาหนี้สินของครูแม้จะเป็นปัญหาที่มีต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ๆ แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างสำเร็จลุล่วงนั้นอาจมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และจากปัจจัยภายในคือระดับทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงินที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการการเงินของตนเองและครอบครัวของกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผน ออกแบบแนวทางการให้ความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางการเงินให้ครอบคลุมการดำรงชีวิตประจำวันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างรอบด้านนอกจากนี้ ยังสามารถใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับพฤติกรรมทางการเงินให้แก่กลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถทราบถึงระดับทักษะทางการเงินโดยภาพรวมของครูในประเทศไทย การเสริมสร้างทักษะทางการเงินที่ถูกต้องจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคตได้

References

- Auepiyachut, Wilai. (2014). Financial Literacy: Determinants and its Implications for Saving Behavior. **Humanities and Social Sciences Academic**. 25(47). 67 – 93. (in Thai)
- Bank of Thailand. (2014). **Financial Literacy Report 2013**. Retrived April 2, 2014, from <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/knownfcc/Documents/2013%20ThaiFLSurvey.pdf> (in Thai)
- Boonpeng, Kedkan. (2017). **The teacher debt crisis! Survive with “Sufficiency Economy”**. Retrived March 22, 2017, from <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/256074> (in Thai)
- Buaban, Narong. (2013). **People’s Participation in Bangkok Governor Election (Year 2013) : A Case Study of Bangkok Noi District, Bangkok**. Master of Public Administration, Siam University. (in Thai)
- Janthong, Monthai. (2013). **Debt of Staff of Internal Security Operations Command**. Master of Economic, Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Jiropas, Nantarad. (2008). **Liability condition of elementary school teachers in hat yai district, Songkhla province**. Master of Arts in Human and Social Development, Prince of Songkla University. (in Thai)
- Jitudomwattana, Siranda. (2016). **Liabilities of Teacher Members in the Cooperative System**. Retrived June 16, 2016, from http://www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_news.php?nid=14319 (in Thai)
- Kingdee, Benjamas & Sinipanit, Panitchanat. (2009). Attitude toward Indebtedness of Teachers in Public Sector. **Suddhiparitad**. 23(71). 147 - 160.
- Kiriwan, Visakorn. (2015). **Measuring Financial Skills and Participation in Stock Markets**. Retrived June 16, 2016, from https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1470741961947.pdf (in Thai)
- MGR online. (2015). **Asking the Prime Minister to Solve Teacher Debt’s Problem**. Retrived December 15, 2016, from <http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9580000135257>

- Miphornpanyataweechok, Yuwadee. (2010). **A comparative study of Thai and foreign premium coffee shop franchising in Bangkok**. Master of Business Administration, Burapha University. (in Thai)
- National Statistical Office. (2012). **Analytical report on debt behavior of agricultural households 2011**. Retrived October 19, 2016, from <http://web.nso.go.th>
- National Statistical Office. (2016). **The 2015 Household Socio – economic survey**. Retrived August 18, 2016, from https://www.m-society.go.th/article_attach/18420/20307.pdf
- Nonark, Piyamas & Chamchong, Anuchat.(2015). **Factors Causing of Outstanding Debt of Welfare for Policemen Loans from Government Saving Bank, Chiang Rai Zonal**. Retrived July 16, 2017, from [http://utccmbaonline.com/ijbr/doc/\(Edit\)Id114-10-12-2015_12:05:27.pdf](http://utccmbaonline.com/ijbr/doc/(Edit)Id114-10-12-2015_12:05:27.pdf) (in Thai)
- Nunchaipruck, Korawee. (2016). **Financial Literacy and Financial Behaviors of Teachers in Bangkok**. Master of Business Economics, National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Pakart, Jaichanok. (2014) **Knowledge Management in Educational Quality Assurance of the National Institute of Development Administration** . Retrived March 13, 2017, from <http://www.nida.ac.th/th/download/publication/jhaichanok.pdf> (in Thai)
- Pratomwong, Surapong. (2010). **Alternative : Factors related to consumption of instant noodles by people in Thamak district, Chanthaburi Province**. Master of Public Health, Burapa University. (in Thai)
- The welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel. (2016). **The Requesting Participation in the Teacher Debt Reduction Project Form**. Retrived August 22, 2017, from <http://www.otep-pnb.go.th/> (in Thai)
- Wanasuk, Kaniitha, Kosako, Jularad, & Shurwanlee, Pawanid. (2014). **Household debt and the southern economy**. Retrived June 16, 2017, from [https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/DocLib/Household debt and the southern economy](https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/DocLib/Household%20debt%20and%20the%20southern%20economy) (in Thai)
- Yotongyod, Marayad & Sawaddisub, Pranee. (2014). **Determination of Sample Size for Research**. Retrived July 16, 2017, from <http://www.fsh.mi.th/km/wp-content/uploads/2014/04/resch.pdf> (in Thai)